

Krant is geen loon

Het instemmingsrecht met het 'beloningssysteem' heeft betrekking op loon als bedoeld in het Burgerlijk Wetboek. Een gratis krantenabonnement hoort daar niet bij.

(Kantongerecht Deventer 26 augustus 1997, artikel 27 WOR, artikel 7:617 BW)

De ondernemer Kluwer Rechtswetenschappen geeft als onderdeel van het Kluwer-concern juridische en fiscale informatie uit. Er zijn 600 werknemers in dienst. In 1987 vond een fusie plaats tussen het Kluwer-concern enerzijds en uitgever Wolters Noordhoff anderzijds. Als gevolg hiervan werd door Kluwer in 1991 het bedrijf dat het Deventer Dagblad exploiteerde afgestoten.

De werknemers van het voormalige Kluwer-bedrijf die in het verspreidingsgebied van de dagbladen van de Deventer Dagblad Combinatie woonden, hadden tot de fusie aanspraak op een gratis abonnement op de krant. Na de fusie werd overgegaan tot het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden in de verschillende bedrijven. Daarbij werd overeengekomen dat voor deze werknemers de 'gratis-krant-regeling' zou blijven gelden.

Begin juni 1996 werd de or van Kluwer Rechtswetenschappen om advies gevraagd over het voorstel om de gratis-krant-regeling op termijn te laten vervallen. De or had hiertegen bezwaar. Hij wees er op dat het voorstel instemmingsplichtig was omdat het een beloningssysteem betrof (art. 27, eerste lid onder d WOR). De ondernemer deelde daarop mee dat de kwestie volgens hem niet onder het instemmingsrecht viel en dat het voornemen in januari 1997 zou worden ingevoerd. De or riep de nietigheid van dit besluit in en verzocht de kantonrechter in januari 1997 om voor recht te verklaren dat het voornemen instemmingsplichtig was.

De or voerde als argument aan dat de or en de betrokken medewerkers de gratis krant altijd hebben beschouwd als een vorm van beloning. Ook de fiscus was die mening toegedaan. Het bedrijf heeft de gratis krant altijd als een belangrijke arbeidsvoorwaarde beschouwd. De weliswaar gefaseerde afschaffing dient naar het oordeel van de or te worden beschouwd als een wijziging van de beloningssystematiek.

De ondernemer voerde daartegen aan dat de gratis krant geen loon is, maar een faciliteit. Het was een met de aard van het bedrijf samenhangend voordeel waar men voor kon, maar niet hoef-

de, te kiezen. Velen hadden er dan ook geen gebruik van gemaakt. De kantonrechter gaf de ondernemer gelijk. Hij vond dat aansluiting moest worden gezocht bij het begrip loon in het arbeidsovereenkomstenrecht. De vaststelling van loon in de vorm van een gratis krant zou in strijd zijn met de bepaling van de geoorloofde loonvormen van art. 7:617 Burgerlijk Wetboek. Hieruit vloeide voort dat het verzoek van de or werd afgewezen.

Commentaar

In deze uitspraak gaat het eigenlijk om de vraag of een 'beloningssysteem' in art. 27 WOR ook secundaire arbeidsvoorwaarden omvat. Een gratis krant vormt logischerwijs geen onderdeel van het loon, de primaire arbeidsvoorwaarde. Maar daarnaast ontvangen werknemers dikwijls secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals onkostenvergoedingen en voorzieningen van de werkgever, bijvoorbeeld restauratieve of, zoals in dit geval, producten van de werkgever.

Nu de Tweede Kamer onlangs de onkostenvergoedingen uit het voorstel van de Minister voor art. 27 in de herziene WOR heeft geschrapt, met als argument dat het hier arbeidsvoorwaarden zou betreffen die in het cao-overleg moeten worden geregeld, ligt een ruime interpretatie van de term 'beloningssysteem' niet voor de hand. Jammer is dat wel. Juist dit soort regelingen leent zich er goed voor om op ondernemingsniveau met de or te bespreken. Kluwer gaat deze kwestie nu echt niet met de vakbonden bespreken en de vakbonden beginnen er ook geen staking om. En wat is er eigenlijk tegen een instemmingsrecht? Als de or de instemming zou weigeren, had de ondernemer immers nog de rechter kunnen vragen om vervangende toestemming om het besluit te nemen met als argument dat de weigering van de or om het abonnement te beëindigen onredelijk was, nu deze krant niet meer door de werkgever in eigen huis werd geproduceerd.

Deze rubriek signaleert en behandelt de belangrijkste jurisprudentie op or-gebied. De rubriek wordt beurtelings geschreven door prof. mr. Adriaan Dorresteyn, hoogleraar ondernemingsrecht aan de Open Universiteit te Heerlen en prof. mr. Guus Heerma van Voss, hoogleraar sociaal recht aan de Rijksuniversiteit Leiden.